

delo življenje

GLASILO DELAVCEV

ZAJEC ALFONZ
LOŠKA C. 56
64226 ŽIRI

ŽIRI

LETNIK 32

JUNIJ 1994

Precej dela do dokončnega preoblikovanja

Po odobrenem programu lastninskega preoblikovanja Alpine v aprilu in njegovi objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in v časopisu Delo v začetku maja, smo v trenutku, ko pišem ta sestavek, v zaključni fazi zbiranja certifikatov upravičencev. Naše podjetje s tem dobiva bodoče lastnike in se spreminja iz podjetja v družbeni lasti v družbo, katere večinski lastniki postajajo zaposleni, bivši zaposleni in upokojeanci.

Hkrati s preobrazbo podjetja iz družbenega v kapitalsko, konkretno delniško družbo, na način, kot ga predpisuje Zakon o lastninskem preoblikovanju podjetij in na njegovi podlagi sprejeti podzakonski akti, se spreminja tudi upravljalna struktura bodoče družbe, v skladu z lani sprejetim zakonom o gospodarskih družbah.

V zvezi s tem je v procesu preoblikovanja potrebno sprejeti tudi ustrezne akte, in sicer akt o lastninskem preoblikovanju z značilnostmi statuta. Z njim se določajo tako statusna vprašanja kot vsebinska, ki opredeljujejo družbo (dejavnost, kapital in njegova struktura), lastnosti delnic in iz njih izhajajočih pravic in obveznosti delničarjev, zlasti pa novo upravljalno strukturo družbe, enostavnejše, rečeno organe družbe.

Osnutek omenjenega akta je na predlog komisije za lastninsko preoblikovanje delavski svet na majski seji že potrdil in bodoči delničarji so si ga že lahko ogledali. Akt bo dokončno sprejel delavski svet predvidoma konec junija. Tedaj bo delavski svet sprejemal tudi druge potrebne sklepe v zvezi s procesom lastninjenja.

Bodoča delniška družba (kot je Alpina) mora po zakonu o gospodarskih družbah imeti naslednje organe:

- **upravo**, ki družbo vodi v dobro družbe, samostojno in na lastno odgovornost in jo lahko sestavlja eden ali več članov
- **nadzorni svet**, katerega glavna naloga je, da nadzoruje delo uprave in mora šteti najmanj 3 člane
- **skupščino**, ki jo sestavljajo delničarji in ki sprejema osnovne odločitve v zvezi s poslovanjem družbe, statusnimi zadevami itn.

Vodja splošno organizacijskega sektorja Mojca Gantar

Nadzorni svet izvoli skupščina, pri čemer polovico čla-

Potekel je rok za vlaganje certifikatov

nov izvoli svet delavcev, če so se delavci v družbi odločili, da bodo sodelovali pri upravljanju družbe (pogoje in način določa lani sprejeti zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju). Svet delavcev je organ, preko katerega delavci pravico do soupravljanja tudi uresničujejo.

Upravo imenuje nadzorni svet. Kot član uprave pa je lahko tudi delavski direktor, prek katerega delavci tudi uresničujejo pravico do upravljanja.

Glede na izražen interes, da bomo v Alpini možnost sodelovanja delavcev pri upravljanju začeli uresničevati takoj in glede na sedanji način vodenja podjetja, osnutek statuta predvideva upravo, sestavljeno iz 8 članov, od katerih je eden od članov tudi delavski direktor. Nadzorni svet pa naj bi štel 8 članov, od katerih bo štiri izvolil svet delavcev.

Proces lastninskega preoblikovanja podjetij pomeni specifičen nastanek delniških družb, zato bo tudi postopek sprejemanja osnovnega akta, torej statuta delniške družbe in imenovanje organov specifičen.

(Nadaljevanje na 2. strani)

S preobrazbo podjetja v delniško družbo bomo postali delničarji oz. solastniki ali, kot smo včasih rekli, kapitalisti.

To zveni kot farsa ali je vsaj smešno. Pa ni, saj vstopamo na pot, ko naj bi v trenutku, ko bom od sebe dal slab čevljev, vedel, da ne bo ne zasluzka ne dobička. Ali, če bom iskal dnevnic, ko nisem imel kakšnih stroškov, spet ne bo dovolj denarja, da bi sam kril proizvodne potrebe. Poenostavljeno povedano: naša roka bo morala vedeti, da če vzame iz desnega žepa, bo tudi v levem zato manj. Ko bomo lovili roke, za katere smo se dogovorili s kupci, bomo razmišljali ne kako ne delati ob sobotah, temveč še kdaj v nedeljo ali ponoči - sicer drugič ne bo naročil.

Razmisli ali bom hodil na »siht« in se dogovarjal s sodelavci, da bomo popoldne lahko čim več zaslužili pri šušmarjenju, ali pa bom raje začel delati spočit ob osmi uri in bil na razpolago vsem tujim partnerjem tja do 17., 18. ure, kot to delajo po svetu.

Tako bi lahko razpredali še naprej.

Jasno je, da bomo pri tem imeli različne vloge - in tudi različne odgovornosti. Toda to ne spremeni dejstva, da se bomo morali spremeniti.

Nejko PODOBNIK

DOGOVARJAMO SE - DOGOVORILI SMO SE

Certifikat kot zaupanje v firmo

V zadnjem mesecu smo zaposleni, nekdanji zaposleni in upokojeanci kot upravičenci s predložitvijo lastninskih certifikatov pridobili pravico do delnic. S tem namreč sodelujemo pri interni razdelitvi in notranjem odkupu dela dosežane družbene lastnine. Tako bo dosežena preobrazba lastnine v zasebno in ustvarjeni pogoji za preoblikovanje podjetja v delniško družbo.

V okviru spremljanja tega procesa smo se odločili, da še posebej obiščemo naš najstarejši obrat v Gorenji vasi na dan, ko so ljudje vlagali lastninske certifikate.

Med drugim sem govoril tudi z Gregorjem Pustavrhom, ki je v nekdanjem Čevljarju v Gorenji vasi in potem v Alpini delal veliko večino delovne dobe, razen v začetku petdesetih let, ko je bila kriza za delo.

»Alpina se bo kot podjetje ohranila, mislim da tako, da bodo zadovoljni tudi delavci.

Pomembno je, kako se bo prodajalo.»

Vera Peternelj je v Alpini 21 let in je kvalificirana delavka:

»Pomembno je, da imamo dovolj dela. Vem, da bi se dalo še kaj izboljšati, zmanjšati stroške, povečati kvaliteto...

Kar zadeva delnice, mislim, da bo v začetku tako kot doslej.»

Uroš Dolinar - 4 leta v Alpini:

»Nekam pač moraš vložiti. Upam, da bo dovolj dela in da bomo zadovoljni s plačo. Sicer pa ne verjamem, da bodo ne vem kakšne koristi.»

Bernarda Čibej - 10 let v Alpini

»Tudi jaz upam, da bo dovolj dela. Sedaj delo tudi imamo, denarja pa je premalo. Če bomo dobro delali, upam, da bodo šle navzgor tudi plače.»

Takole so pri vlaganju certifikatov sodelovali delavci v Gorenji vasi

Ivanka Gantar:
»Delala sem že v nekdanjem Čevljarju od leta 1963. V zadnjih

desetih letih pred upokojitvijo (leta 1987) sem bila v Gorenji vasi v kuhinji. Kar zadeva vlaganje certifikata v Alpino pa sem si mislila takole: v Alpini sem imela službo, tam sem zaslužila pokojnino - sem bom dala tudi certifikat.

Alpino spoštujem, prav tako njeno vodstvo; če bi bilo tako povsod, bi bilo tudi drugje drugače.»

Tole je le nekaj razmišljanj delavcev in upokojeencev iz obrata v Gorenji vasi. Iz teh misli veje sicer realizem in stvarni pogled na razmere. Toda tudi optimizma ne manjka. Zakaj se to ne bi pokazalo še v boljših rezultatih.

Precej dela do dokončnega preoblikovanja

(Nadaljevanje s 1. strani)

Tako bo statut, kot že rečeno, sprejel delavski svet in hkrati imenoval tudi tiste člane nadzornega sveta, ki jih sicer izvoli skupščina, torej 4. Preostale štiri člane pa bo v nadzorni svet izvolil svet delavcev, za katerega izvolitev tudi že tečejo priprave. Tako izvoljeni nadzorni svet bo nato imenoval še upravo.

Sprejem statuta in imenovanje organov je pogoj za vpis delniške družbe v sodni register. Bo pa imenovanje organov le začasno in jih bo morala potrditi skupščina bodoče družbe, ki lahko imenuje tudi druge člane.

Torej, če bo potekalo vse kot predvidevamo, bomo konec junija ali v začetku julija že vedeli, kakšna bo lastniška struktura Alpine kot delniške družbe, sprejeli bomo statut in

imenovali organe. Hkrati bo v juniju tekel tudi postopek za kandidiranje članov za svet delavcev, nadzorni svet, delavskega direktorja in postopek volitev za svet delavcev. V začetku julija bo predvidoma organiziran tudi sestanek udeležencev notranjega odkupa. V juliju si lahko tudi obetamo, da bomo pridobili še drugo obvezno soglasje Agencije, na podlagi katerega bomo lahko družbo že vpisali v sodni register.

V zvezi s samim postopkom preoblikovanja nas torej čaka še kar nekaj dela, hkrati pa tudi pri udejanjanju novonastalih odnosov v praksi. Vendar nam tega, ob dobrem in odgovornem delu vsakega od nas ter pripravljenosti in sposobnosti za dogovarjanje in usklajevanje različnih interesov, ne bo težko doseči.

Mojca GANTAR

mi vam vi nam

Organizacija:

Kadar formalna organizacija ne deluje učinkovito, toliko boljše uspevajo neformalni vodje.

Organizacija:

Kdor se jezi na odlične načrte in slabe rezultate, bi se moral predvsem na slabo izvedbo zastavljenih ciljev.

Kadri:

Ko se zbojiš vprašati poznavalca za nasvet, je čas, da zamenjata vlogi.

Kadri:

Diploma, inteligenca in delavnost pomenijo ogromnih 50 %; le čisto majčkenih 50 % modrosti je potrebnih, da ste resnično sposobni.

Denar:

Certifikat ni delnica, delnica še ni denar, denar še ni standard, standard še ni zadovoljstvo...

Denar:

Denar je težko zaslužiti zato, ker je najtežje tisto, kar bi bilo lahko najlažje - vzeti pamet v roke.

Uredništvo

DOGOVARJAMO SE - DOGOVORILI SMO SE

Za nemoteno proizvodnjo

Montaža modne obutve ali lahka montaža kot ji pravimo, je naš najstarejši montažni oddelek, neke vrste osrednji oddelek naše tovarne. Tu se namreč pokažejo vse dobre (in slabe) strani delovanja služb - od komercialne do zadnje faze v finišu.

Tu trenutno dela okoli devetdeset ljudi, med katerimi je zlasti v zadnjih letih veliko mladih, ki so zamenjali starejše, ki so odšli v pokoj.

Janko Rupnik, ki vodi našo največjo montažo, pripoveduje:

»Sedaj izdelujemo ženske salonnarje in to zelo zahtevne artikle, namenjene za izvoz v Francijo, Rusijo in tudi druge države. To je po izdelavi lepljena obutev, z izrazitim poudarkom na kvaliteti. To delamo na vseh treh tekočih trakovih. Dnevno izdelamo okoli 2200 parov, kar je sicer nekoliko pod načrtovanim. Sicer letnemu planu kar dobro sledimo in upam, da ga bomo tudi dosegli.

Kot že rečeno, gre za zahtevno obutev, kjer je zlasti pri ključnih fazah potrebno veliko natančnosti. To je čisto drugače kot pri sandalah, kjer gre za veliko bolj enostavno izdelavo.

Pazljivi moramo biti zlasti pri tistih delih, katerih posledice se pokažejo na zunanji (cvikanje, kosmatenje, namestitev podplatov, pribijanje peta). Pri tem seveda ne smemo pozabiti tudi na kakovostno delo nasploh tudi pri vseh drugih delih.

Tako lahko rečem, da za lep čevlji lahko poskrbi vsak delavec, dokončno pa čevlji polepšajo v finišu, ki je vedno pomembnejši.

Kar zadeva pripravo dela, za nas pomeni, kaj dobimo v oddelek, da lahko delamo. Tu imamo kar nekaj težav: pri vstavi opetnikov, pri cvikanju (če so čevlji preveč zavezani), trganje (če so gornji deli premajhni ali iz neustreznega materiala). Mnogo tega je odvisno od predhodnih faz proizvodnje oz. delovanja služb, ki pripravljajo vse potrebno za proizvodnjo.

Kaj pa o razmerah v montaži menijo nekateri delavci?

Jožefa Stanonik:

Pri vstavi opetnikov imamo včasih kar velike težave, zlasti kadar je zgornji del preveč zlepljen. Imamo skupinsko normo.

Janko Rupnik

Zgodi se tudi, da zaradi peta ali podplatov prihaja do menjav proizvodnje (včasih tudi dvakrat na dan). S pristojnimi službami seveda skušamo razreševati težave, tudi v proizvodnji, medtem že pride do nižje storilnosti, slabše kakovosti, nižjega dosega norm...

Kontrolorji tudi opredelijo, kdo je zakrivil napako, zaradi katere je prišlo do slabše kvalitete. Veliko je artiklov z zelo malo (100 ali manj) pari, pa tja do največ 6000, 7000, na kar tudi ne moremo vplivati, saj je to stvar komercialne.

Tu bi omenil še ponaročila izdelane obutve, ki smo jo že izdelovali. Toda to moti proizvodnjo.

Kar zadeva same materiale in sestavne dele, lahko rečem, da jih dobivamo dokaj redno in so kar kakovostna, vmes pa dobimo tudi neustrezne gornje dele. Enostavno rečeno: dogodi se, da moramo me-

Helena Čturič - gumiranjca:

Mislim, da delamo kar dobro, razlike med plačami pa so prevelike. Delamo z lepilom, ki je sedaj kar kvalitetno, odsosovalne naprave pa ne delajo dobro.

njavo v proizvodnji narediti zaradi malenkosti...

Kar zadeva strojno opremljenost, smo dobili nekaj novih (pa tudi rabljenih) strojev in naprav, pričakujemo pa še napravo za sušenje polizdelkov po cvikanju; radi bi imeli še en stroj za cvikanje opetja in zgiba na vsakem traku, pričakujemo tudi stroj za namakanje opetja in morda tudi za nanašanje (gumiranje) lepila.

Ljudje svoje delo dobro obvladajo; tu in tam opozarjamo na kvaliteto. Kot sem že omenil, imamo veliko mladih, ki jim skušamo že takoj v začetku dopovedati na kaj morajo paziti.

Manjka nam nekaj kvalificiranih delavcev, sicer pa skušamo spodbujati ljudi, da tisti, ki dobro opravljajo enostavnejša dela, hitreje prevzamejo zahtevnejše naloge.

O plačah pa bi rekel naslednje: pravimo, dobro da jih imamo; po drugi strani pa ljudje menijo, da je plača premajhna. Sam mislim, da dobrega delavca še ne nagradimo tako kot bi bilo treba. Morda bi bilo dobro, da bi vodje oddelkov vsaj pri tem imeli nekaj besede.

Morda bi bilo tudi dobro, da bi vse tri trakove organizirali samostojno, morda po ring sistemu. Tako bi bilo manj gneče, storilnost večja in kakovost tudi. Izboljšalo bi se tudi počutje delavcev. Rešiti bi bilo treba predvsem vprašanje sušenja, strojev pa imamo dovolj.

Še beseda, dve o delovnih pogojih. V zadnjem času se je spet povečal smrad, hlapi lepil in topil in tudi ropot. Izboljšati bo treba odsosovanje, klimo in tudi uporabljati antifone proti hrupu. Izboljšale pa so se razmere pri odsosovanju, da ne pride do požarov - odkar imamo vodni sesalec, kar pa je treba vsak dan čistiti.

Rada Žakelj:

Manj če je napak v proizvodnji, manj je treba popravljati. Zato pri tem delu ne smemo misliti na kakšno normo. Mislim, da tu zaslužimo več kot dobimo.

Jože Kavčič:

Zaradi premajhnih zgornjih delov prihaja do trganja in drugih poškodb. To je odvisno tudi od materiala.

Martin Pešič - namestitev podplatov:

Sedaj delam s kar kvalitetnimi materiali. Tu in tam imam še težave z lepilom. Če pride do trganja, že prilepljen podplat odtrgamo. Stroj sam dela kar dobro.

Zofija Logar:

Nalepljanje steljk je odvisno predvsem od tega, če je material ustrezen in niso steljke preveč mehke, da se vihajo in gubajo. Moramo pa biti zelo pazljivi.

Kontrola - Lojze Modic

Tako bi še lahko pripovedovali tudi drugi. Pomembno pri vsem je, da je čutiti, da ljudje znajo delati in da svoje delo tudi želijo dobro opraviti. Razumljivo pa je, da za to pričakujejo tudi ustrezno plačilo. Koliko je to možno v razmerah svetovne konkurence, lahko pokaže le ekonomski račun. Morda pa so rezerve še kje, da bi proizvodnja tekla bolj nemoteno.

Nejko PODOBNIK

Srečanje za promocijo

Uvodoma je tekmovalce pozdravil direktor Bojan Starman, ki je seznanil goste z Alpino in njenim programom, uspehi in usmeritvami.

Vodja razvoja smučarske obutve pa je pobilže predstavil vse štiri variante novega modela smučarskih čevljev A2, s katerimi smo letos že dosegli lepe uspehe in se s takšnim izdelkom lahko kosamo z najboljšimi. Bogo Filipič je predstavil tekmovalni čevljev za smučarski tek, ki velja za najboljšega v svetu.

Za pomoč in sodelovanje se je zahvalil direktor slovenskih biatlonskih reprezentanc Janez Vodičar, ki je med drugim povedal:

»K rezultatom tekmovalcev ogromno prispevajo opremljevalci, med katerimi je Alpina med najboljšimi. To velja tudi za vaše tekmovalne čevlje, katere že poskušajo kopirati tudi drugi. Še posebno pomembno je, da je le-ta prilagojen novi tehniki. Poleg razvoja, ki ga Alpina lahko hitreje doseže, če sodeluje z vrhunskimi tekmovalci, je pomembna tudi promocija. Kaj pomeni, če vašega serviserja Lojzeta poznajo po vsem svetu, tako tekmovalci kot trenerji! Kakovost v vseh pogledih pa je danes bistveni cilj.

Tako bi morala Alpina še nadaljevati. Njeni uspehi so hkrati tudi promocija Slovenije.

Ob tej priliki bi se zahvalil tudi reprezentantu Juretu Velepcu, ki je veliko napravil za napredek biatlona pri nas.

Za izredne uspehe v pretekli sezoni je direktor nagradil naši reprezentantki Katjo Koren in Alenko Dovžan – z zlatima zapestnicama. Za obetajoče dosežke v biatlonu je direktor izročil Andreji Grašič grafiko našega umetnika Konrada Peternelja. Grafike tega svetovno znanega uveljavljenega slikarja samouka sta prejela ob koncu tekmovalne kariere tudi Jure Velepec in Sašo Grajf, ki se, žal, srečanja ni mogel udeležiti.

Tekmovalci in trenerji so si z zanimanjem ogledali tudi proizvodnjo Alpine, potem pa so se odpeljali v Goropeke, kjer so jih sprejeli gostiteljica Marta, pa Andrej in Matjaž, ki sta poskrbela, da želodci ješčih tekmovalcev niso preveč krulili.

Bil je prijeten in koristen dan, še bolj pa bi bil, če bi mediji znali ceniti dosežke izvoznikov, saj razen znanega radijskega novinarja Francija Pavšarja in novinark Gorenjskega glasa ni bilo nikogar, radio Žiri pa ni bil povabljen.

Jure Velepec, biatlonec, ki končuje tekmovalno kariero in se bo posvetil stroki – je profesor telesne vzgoje – in družini, saj se je dan po obisku v Alpini oženil.

Z Alpino sem sodeloval dvajset let in v tem času dosegel nekaj lepih uspehov tudi v svetovnem merilu. Najvidnejši uspeh je 4. mesto

Ob zaključku tekmovalne kariere še zahvala za dvajsetletno zelo ustvarjalno sodelovanje Juretu Velepcu

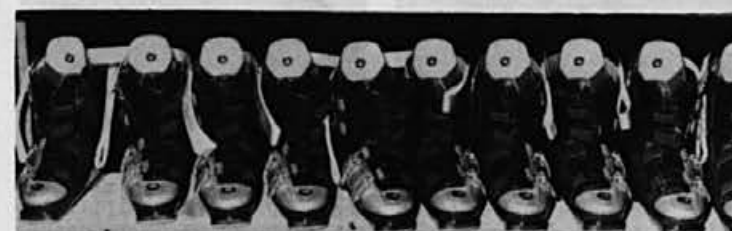
ekipno na svetovnem prvenstvu leta 1992 in 10. mesto na svetovnem prvenstvu leta 1989. Tudi z drugimi rezultati sem kar zadovoljen. Kar zadeva sodelovanje z Alpino, menim, da je bilo ves čas izredno, pa se neprestan še izpopolnjuje. Pri tem moram še posebej izpostaviti vlogo Lojzeta Oblaka, ki nam je vedno pomagal hitro in strokovno. Upam, da bo Alpina še naprej obdržala tak odnos, zlasti do mladih biatloncev, da bodo vzdržali in kasneje postali vrhunski tekmovalci, ki bodo s tem pomagali tudi Alpini.

Goste sta pozdravila vodja komercialne športne obutve Boris Markelj in direktor podjetja Bojan Starman, ki je navzočim tudi predstavil Alpino in njeno delovanje.

Spominski darili za najboljši tekmovalki Katjo Koren in Alenko Dovžan

Novi smučarski čevljev A2 izdelujemo že serijsko

KAKO USTVARJAMO

Andreja Grašič je bila zelo uspešna biatlonka, letos je na svetovnem vojaškem prvenstvu v Ruhpolderju v Nemčiji v teku na 10 kilometrov zasedla odlično drugo mesto. Gre za konkurenco, ki je enaka kot v svetovnem pokalu.

Poskrbeti je bilo potrebno za telo in dušo

Program smučarske obutve je predstavil vodja razvoja **Tone Kavčič**

Bogo Filipič je pojasnil značilnosti tekmovalnega čevlja za smučarski tek.

Reprezentanti so si ogledali tudi našo proizvodnjo

Katja Koren: Pretekla sezona je polna zanimivih vtisov in z uspehi sem zadovoljna; čutim, da sem napredovala, vendar o načrtih za naprej ne bi rada govorila. To je vedno tvegano.

Kar zadeva sodelovanje z Alpino, je vse odvisno od materiala; če se bodo čevlji na testih obnesli, bom ostala z Alpino, sicer bom tekmovala z drugimi.

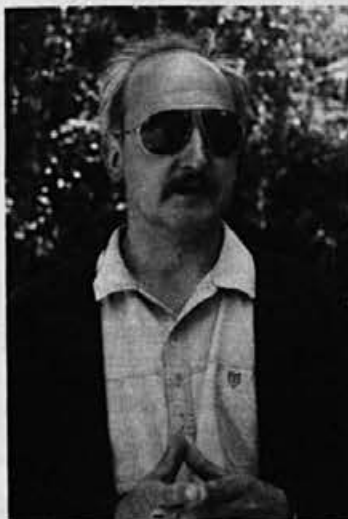
Kar zadeva sodelovanje z Alpino, ocenjujem, da je odlično; zlasti servisna služba se mi zdi izredna. Nam tekmovalcem veliko pomeni, da imamo pomoč pri roki.

Špela Pretnar: Preteklo sezono smatram za svojo najuspešnejšo; zlasti to velja za ekipni uspeh Slovenije.

Kot posameznica pa nisem povsem zadovoljna, saj mislim, da bi se dalo doseči več. Zal mi je prevečkrat zmanjkalo moči.

Z vadbo za naslednjo sezono smo že začeli. Moji cilji za naslednjo sezono so visoki, vendar o tem natančneje ne bi govorila.

Tekmujem v vseh disciplinah in dokazala sem, da lahko uspešno.

Direktor biatlonskih reprezentanc **Janez Vodičar**

Nataša Bokal, ki je letos prvič preizkusila naše čevlje in se zanje takoj odločila. Lanska sezona je bila zame težka sezona in doživljala sem hude trenutke. Kaže pa, da počasi spet prihajam v pravo formo, zato so moji cilji za prihodnje spet visoko zastavljeni.

Z vadbo smo začeli zgodaj, prej kot prejšnja leta in upam, da se bo to obrestovalo. Najprej smo bili na kondicijskih pripravah v Novi Gorici, sedaj so treningi zelo raznoliki. Vmes je seveda tudi individualna vadba.

Nejko **PODOBNIK**

»Teško je obdržati pozicije, ki smo si jih ustvarili, prav zato smo pripravili pester in zahteven program za naslednjo sezono,« je povedal glavni trener ženske reprezentance **Jaro Kalan**.

Pričakovanja in strahovi

V razgovoru so sodelovali: Tone Eniko, vodja knjigovodstva, Bogo Filipič, vodja razvoja tekaške obutve in Nataša Demšar, predsednica svobodnega sindikata v Alpini. Razgovor je vodil Neško Podobnik.

Delo-življenje:

Kje vidite prednosti in slabosti Alpine, ko bo prišlo do preoblikovanja v delniško družbo - gledano predvsem z vidika ekonomskih koristi vseh, ki bomo v to vključeni? Kakšne pa so lahko šibke točke?

Tone ENIKO:

Prav je, da najprej pogledamo ekonomske koristi, saj je navsezadnje prva naloga podjetja predvsem ekonomska.

To ekonomsko korist vseh pa je možno iskati le v povečani produktivnosti. V novo nastajajočem podjetništvu se bodo pojavili tudi novi lastniki z imenom in priimkom. Hkrati nastaja pritisk na vse nove lastnike v zvezi z vodenjem podjetja. Tudi sam se zavzemam za čim večji nadzor lastnikov pri vodenju podjetja. Potrebno pa bo še nekaj časa, da bo to naslovno lastništvo prešlo tudi v dejavno lastništvo. Pojavlja se problem kontinuitete lastništva, ki pa ni možno, ker se sedaj pojavijo lastniki z imenom. To pomeni, da nastane obveznost podjetja do lastnika, ki jo je potrebno spoštovati.

Kontinuiteta se lahko nadaljuje v poslovni politiki in krepitvi podjetja v premoženjsko finančnem smislu. Pa tudi tu ni nova delniška družba morala poskrbeti za izboljšanje. Pri tem je obveznost treba spoštovati, saj je to pogoj za dobro poslovanje podjetja. Tudi če pogledamo prednosti in slabosti, že pri dosedanem delu sem sodeloval pri komisiji s področja financiranja, bilanc. Ugotavljam, da smo že sedaj naredili skoraj maksimalno dober program za vse. Vsi upravičenci lahko sodelujemo pri lastninjenju in vrednost delnic je veliko večja, kot je nominalna vrednost vloženih certifikatov. Podjetje pa s tem finančno niti malo ne oslabi. Prvi koraki v tej smeri so že narejeni.

Če pogledamo še slabosti, pa naslednje: če ljudje, ki firmo vodijo, želijo doseči boljše kakovost in večjo storilnost, je to tudi možno doseči. Tu so na potezi menedžerji, tudi ko gre za to, če kupujemo 10% dražje, in prodajamo 10% ceneje od drugih čevljarjskih tovarn. To za letošnje leto pomeni 11 milijonov mark. Tu gre tudi za objektivno in subjektivno odgovornost organizatorjev in nosilcev teh poslov. Tu gre za veliko denarja, kar bi lahko pomagalo tudi k (med drugim) večjemu spoštovanju kolektivne pogodbe. Res pa je, da tako velikega donosa nima nobena čevljarjska tovarna. Tudi v teh rezervah so lahko konkretne boljše rešitve. Govorim o možnostih nadzora.

Delo-življenje:

Sodobna organiziranost je predpogoj konkurenčnosti. Kje so po vašem naše prednosti oz. v katero smer bi se morali razvijati, da bi bili učinkovitejši (produktne skupine, informacijski sistemi, posodabljanje strojnega parka, sodobna organizacija dela, metode dela strokovnjakov itd.)

Bogo FILIPIČ:

Izhajati moramo iz celovite strategije podjetja. Pred leti so nam dopovedovali, da je ta strategija v službi preživetja, potem je nastopila faza rasti podjetja. Podjetje bo moralo lastnikom te vložke ovrednotiti, poslovanje bo moralo izkazati pričakovanja. Naloga vseh lastnikov, predvsem pa poslovodstva bo, da bo poslovanje Alpine profitno, posledica tega pa je rast podjetja, povečanje vrednosti delnic; če bo profit dosežen, pa tudi to, da se lahko izplačuje.

Pot do tega pa je težka, treba bo začeti »pometati pred lastnim pragom« v posameznih službah, v posameznih oddelkih, prevzemati odgovornost bolj kot doslej. Prva stvar pa je, da bo treba še bolj pogledati na stroške in na to, kje se pojavljajo.

Moje mnenje je, da je Alpina na mnogih področjih zelo šibka, predvsem to velja za organizacijo.

Gre najprej za informacije; le-te vse izgubljajo, niso usmerjene, tudi za pomanjkljivo logistiko v celoti. Poraja se veliko nepotrebnih stroškov. Gre tudi za organizacijo posameznih oddelkov, kajti v razvoju produkta za proizvodnjo ne pripravimo stoddostno. Napake vseh služb se kažejo v proizvodnji, planov se ne spoštuje. Analiza teh stanj pa se ne naredi. Sodobni organizacijski pristopi temeljijo na teamskem delu ali na horizontalni

povezavi managerjev in managerjev z vodilnimi.

V Alpini ni volje za spremembe. Sodobna teorija govori, da se sprememb ne smemo bati, ampak jih moramo izkoriščati. To je podjetniško razmišljanje. Alpina pa se jih boji.

Trdim, da bi lahko odpravili veliko problemov, če bi začeli s spodbujanjem ustvarjanja in projektnega načina reševanja problemov. Postavljati bi morali naloge, stimulirati spodbujanje.

Tone ENIKO:

Alpina je imela včasih neko vizijo: strategija lastnega imena in izvoza je vizija preteklosti, to je sedaj že doseženo. Alpina izvažava večinoma pod lastnim imenom. Kaj pa je tisto, kar zdaj predstavlja vizijo podjetja?

Ne moremo začeti delati s stroji, ker to že delamo; ne moremo začeti izvažati, ker že izvažamo, ne moremo začeti delati tržno, ker to že delamo; ne moremo začeti prodajati pod lastno blagovno znamko, ker to že delamo.

Od tu moramo naprej. Preživetje samo po sebi pomeni, da podjetje dela z dobičkom, ne pa da skačemo navzgor in navzdol. Alpina je vedno šla naprej in vse odločitve moramo sedaj usmerjati v prihodnost.

Bogo FILIPIČ:

Osnovno strategijo, kam bomo šli, moramo poznati če hočemo podjetje usmerjati.

Velik problem je v tem, ker je veliko šefov in vodij skreganih med seboj in kontaktirajo samo toliko kolikor morajo. Tu se začneja problem toka informacij, ki se tu začneja prekinjati. Informacije ostajajo v ožjih krogih in potem samo po kapljicah prihajajo do pravih ljudi.

Delo-življenje:

Kje vidite spodbudo za dobro delo delavcev v proizvodnji in drugih zaposlenih in kje so strahovi ob prehodu v novi sistem?

Nataša DEMŠAR:

Spodbuda za dobro delo delavcev je zadovoljstvo. Zadovoljen pa bo delavec takrat, ko mu bomo nudili vse pogoje, da bo lahko normalno delal.

Stvari niso speljane tako kot bi morale biti, potem pa pride do zastojev, do slabega dela, pa tudi do tega, da včasih delavec enostavno ne ve, kaj se od njega zahteva in pričakuje.

Tudi stimulacije vplivajo na delavce in če so stimulacije slabe, delavec težko dela kvalitetno, je nezadovoljen. To opažam že nekaj časa.

Ljudje se pogosto počutijo kot številke in med delavci se širi mišljenje: bolje, da sem tiho, ker tako in tako ni vredno nič govoriti. Strpnost še vedno obstaja. Vemo, da smo tukaj zato, da delamo, vodje pa zato, da delo vodijo. Vsak vodja pa mora poskrbeti za svoje delavce

in to tako, da bodo lahko delali, da bodo zadovoljni in da bodo radi delali, ne pa da nekdo pride v tovarno zato, da naredi 8 ur; oz. da izkoristi vsako minuto, ko mu ni treba delati.

Tako ne bo napredka; to ni vizija za naprej.

Stvari - od organizacije dela do služb niso povezane. To se potem pokaže v proizvodnji. Po neki strani delavcev primanjkuje, po drugi pa jih pošiljajo domov na dopuste. Dela ne znajo organizirati tako, da bi proizvodnja potekala nemoteno. Potem pa je tu nezadovoljstvo med delavci.

Večkrat se pogovarjamo o tem, koliko delavec lahko naredi in ugotovili smo, da so naši delavci morda celo boljši kot zahodni. Prebrala sem izjavo direktorja nekega zelo uspešnega podjetja, kako pri njih poskrbijo za delavce: od tega, da je v oddelku vedno 20 stopinj, ne glede na zunanje razmere, da jim kavo zjutraj dostavijo na delovno mesto, da ne hodijo sem in tja.

Pri nas pa vemo, da je vroče, da hodimo na svež zrak, skratka, da so razmere v oddelku nevzdržne. In v takih pogojih je težko delati. Vlagati je treba tudi v delavce, ne samo v stroje. In nekaj kar je najvažnejše, delavca je treba tudi spoštovati, ne samo nadrejene. Še enkrat poudarjam, tudi delavce!

To pa se ne dogaja vedno. Zaradi tega so potem oddelkovodje tako osvoženi in ni nekega medsebojnega razumevanja.

Delo-življenje:

Če izhajamo iz zakonov (in kolektivne pogodbe) imamo prav zato vsi, ki se kot solastniki menedžerji ali delavci vključujemo v delovanje prenovljene Alpine nekaj enakih (skupnih) interesov, nekaj pa je različnih. Katere so te stične (oz. razhajajoče) točke in kako jih bomo razreševali?

Pričakovanja in strahovi

Bogo FILIPIČ:

Največje bogastvo v tovarni so vsekakor kadri oz. zaposleni, ki jih je treba spodbujati, da dajo čim več od sebe. To pomeni, da jih je treba informirati o vseh zadevah. Vsak od zaposlenih ima v sebi neko določeno ustvarjalnost. Predvsem je važno to, da ljudje dobijo občutek, da je vredno priti v tovarno tudi popoldne, če je potrebno.

Certifikate je vložilo

2093 upravičencev, od tega 1449 zaposlenih, 570 upokojencev in 74 nekdanjih zaposlenih.

Po obračunu bomo tako v Alpini lahko vložili 56,07 % certifikata, kar pomeni, da bomo preostanek lahko vložili v druge investicijske družbe.

In pa to, da ne bomo za tak način dela (in nagrade) nevoščljivi. Včasih že pohvala veliko pomeni, naj gre za strokovno ali fizično delo. Ljudje morajo živeti s podjetjem in za podjetje.

Z novim statusom Alpine se pričakuje, tudi da bo določene spremembe lažje narediti, kar pomeni; nadzor nad upravo bo izvajal nadzorni svet. Med drugim bo bedel tudi nad uspešnostjo poslovanja podjetja, ukrepal in zahteval od vodilnih to, da bo poslovanje uspešno. Odpira se možnost odpravljanja tistih napak, ki smo jih delali doslej. Če uprava tega ne bo storila, bo to od nje zahteval nadzorni svet. Če bo nadzorni svet dopuščal upravi, da gre vse po starem, je naloga tistih, ki volijo nadzorni svet, da ga odpokličejo. Če pogledamo na nižji nivo, bo uprava slejkoprej morala pritisniti na svoje podrejene, da bodo boljše delali, bolj sistematično, da bodo odpravili probleme, ki se pojavljajo v posameznih službah. To pomeni, da bomo morali vsi prevzeti svoj del odgovornosti in razmišljati o tem, da funkcije v podjetju niso doživljenjske.

Srečali pa se bomo tudi z moralno odgovornostjo do dela pri vsakem posamezniku. Vsak mora tudi sam pri sebi razčistiti, koliko je za kaj kriv, koliko je odgovoren. Vsak bo moral tudi sam znati ponuditi svoj odstop, če bo pri njegovem delu preveč napak.

Prihodnost podjetja naj bi se oblikovala projektno (organizacija, nov izdelek). Teamsko delo je predpogoj, čeprav tudi teami ne morejo sami priti do posameznih rešitev. V teh primerih bo potrebno vključevati tudi zunanje sodelavce.

Nataša DEMŠAR:

Pri naš sploh ni vredno biti dober. Te ideale smo pokopali in to se odraža povsod. Če v proizvodnji

delaš kolikor najbolje moreš, za to pa ne dobiš nič več. In tudi ni možnosti, da bi napredoval. Ni čuti interesa, da bi nekdo skušal iz nekoga narediti čim več.

Če si dober, so ti nevoščljivi, te pošiljajo sem in tja, če pa si slabši te pustijo pri miru.

Bistvenega pomena je tudi pohvala; če te nekdo pohvali, to človeka spodbudi, da dela še z večjim elanom.

Treba pa bi bilo prilagoditi tudi delovni čas. Vse prezgodaj vstajamo, ljudje se praktično zjutraj dve uri še »prebujajo«, preden sploh lahko začnejo delati s polno močjo.

Tone ENIKO:

Strah je predvsem v prihodnosti, bojimo se prihodnosti. Alpina je zahtevna in vanjo je potrebno veliko vlagati.

Dobiček sicer ni edini cilj podjetja, vendar dokler ga ni, se tudi drugi začetni cilji razblinijo. Če bo dobiček, bodo interesi lažje zadovoljivi, se bodo lažje izpolnjevale kolektivne pogodbe, bo možno dobiček ponovno vlagati in tudi deliti. Dokler ni dobička, ni možno spoštovati pogodb, brez tega pa ni podjetja. Določene stvari se bodo tu povezovale. Pomembno je tudi kako bo skupščina novega podjetja opredelila in sprejela poslovno politiko. Poslovna politika kot jo imamo sedaj, ne krepi finančnega in premoženjskega položaja in se z njo ne kot zaposleni ne kot lastnik ne morem strinjati.

Vsakdo je zainteresiran za uspešnost podjetja in izpolnjevanje kolektivne pogodbe in delitve dobička.

Še vedno se bomo srečevali s pomanjkanjem sredstev, zastarelostjo strojne opreme, vse je omejeno, dobrine niso neskončne.

ZAKLJUČEK:

Torej, pred nami je nov izziv, morda nove spodbude, kaj narediti, da bomo vsak svojo vlogo odigrali čim bolje, da bomo čim bolj učinkovito konkurenčni?

Od utirjenosti v neko prakso bomo morali preskočiti na višji nivo razmišljanja in delovanja. Samo deklaracije pri tem ne bodo dovolj. To velja za vsakogar od nas, za bolj odgovorne pa seveda še bolj.

Aktualni intervju

Alpina od zunaj

Profesor Janez Šmitek je delal v Alpini preko deset let, sedaj pa je že 3 leta uspešen trener mlade francoske reprezentance.

Izkoristil sem priložnost, ko je obiskal Alpino (saj je z nami še vedno sodeloval), in se z njimi pogovoril o njegovem pogledu na naš razvoj in promocijo – gledano od zunaj.

Delo-zivljenje:

V naši proizvodnji že izdelujejo novo Alpo (A2). Kaj kot pionir pri nastajanju prve Alpe, menite o novi Alpi, pri kateri ste tudi sodelovali?

Janez ŠMITEK:

Čevelj je že v začetku dosegel veliko. Dve zmagi v svetovnem pokalu in dve olimpijski medalji. To so sanjski rezultati, dosegla pa so jih dekleta. Prihodnost bo pokazala ali je čevelj ustrezen tudi za moške tekmovalce. Testiranja zaradi pomanjkanja časa niso bila opravljena v taki meri, kot bi morala biti. Vse je bilo narejeno zelo hitro.

Prihodnost bo pokazala ali bodo spremembe še potrebne.

Na prihodnjem svetovnem prvenstvu, ki bo v Španiji, se bodo lahko pokazale pomanjkljivosti, glede na to, da bodo temperature drugačne, kot so bile na Norveškem. S testiranjem je treba zato neprestano nadaljevati. Sicer pa mora biti razvoj nepretrgan proces: vsak izdelek se mora nadgrajevati.

Delo-zivljenje:

Ali imate občutek, da ima Alpina pravi stil dela in sodelovanja, da lahko razvija tak čevelj?

Janez ŠMITEK:

Alpina je v smučarskem svetu majhna firma, ki ne formira usmeritev, zato pa se mora hitro prilagajati. Ko se pokaže potreba po nekem izdelku, ga je potrebno hitro narediti in zato nekateri zaslužijo veliko priznanje.

Delo-zivljenje:

Delujete v tujini in poznate razmere; se vam zdi, da je naša promocija ustrezna?

Janez ŠMITEK:

V krajih v katerih delujem, to so centralne Alpe – Francija, Italija, Švica – promocije Alpine NI.

V treh letih kar sem v Franciji nisem videl Alpinega čevlja. Edina vidna stvar so slovenski tekmovalci, ki v tem prostoru nastopajo. Obstaja temeljno vprašanje, ali je smiselno v tem prostoru, ki ima najmočnejšo tovrstno industrijo, iskati svoje možnosti? Ali pa napasti trg z vso silo?

Delo-zivljenje:

Kaj pa je v tujini še drugače od razmer pri nas?

Janez ŠMITEK:

Ljudje v Sloveniji so zadovoljni, da imajo službo. Najlepše je delati od 6.–14. ure. Če pa hočemo uspeti, je treba žrtvovati ves svoj čas.

Delo-zivljenje:

Kako vzporejate delo Alpine v primerjavi s svetom?

Janez ŠMITEK:

Če tekmovalci zmagujejo, je treba svetu to povedati in to takoj. Tega Alpina ne dela.

Mislím, da je možnost izkoristka naših tekmovalcev pri tem, da promovirajo Alpine čevlje (vseh vrst), zelo velika. Ljudje celo v Sloveniji ne vedo, da tekmovalci nosijo Alpine čevlje. In storiti bi morali vse, da bi to bolj pokazali. Kupce je treba seznanjati noč in dan. Uspehe v alpskem smučanju je potrebno izkoristiti za uveljavljanje imidža Alpine nasploh, kar koristi vsem proizvodom Alpine.

**VAŽNO JE ...
... DA VEMO**

Kadrovske novice

V mesecu maju smo nadaljevali z zaposlovanjem, saj je začelo delati 7 delavcev, medtem ko je v tem času z delovnim razmerjem prenehalo 6 delavcev.

Delovno razmerje so v mesecu maju 1994 nastopili Simona Tominec v obratu Šentjošt, Miloš

Neveda v vratarski službi, Andrej Filipič v težki montaži, Valter Šuligoj in Jernej Lamprecht v montaži pancercerjev; s služenja v TO sta se vrnila Janez Strlič, ki je delo nastopil v športni montaži 2 in Simon Modrijan v oddelku brizgane obutve.

Z delom so v tem razdobju prenehali: Betka Pišlar iz komercialne športne obutve, Iztok Logar iz montaže pancercerjev, Marija Hafner iz obrata Gorenja vas, Terezija Štokelj iz obrata Col, Tomaž Stanovnik iz težke montaže in Majda Perko iz priokrojevalnice.

Irma DOLENEC

Poročili so se

želimo sodelavcem Ireni Eniko in Borutu Strelu iz oddelkov v Žireh, Magdaleni Kogovšek iz obrata Ruvte, Aniti Bajc iz obrata Col in Magdaleni Dolinar iz obrata Šentjošt vse lepo, zdravja, sreče, zadovoljstva in medsebojnega razumevanja v zakonu.

Dvajset let zaključka prvega razreda tehnične šole v Žireh

Ta čas mineva dvajset let, ko je prvi razred tehnične čevljarke šole v Žireh uspešno zaključil šolanje.

Kaj je to pomenilo za Alpino tisti čas, lahko pove že zanimanje ob začetku šolanja tri leta in pol prej. Za šolanje se je prijavil kar 101 kandidat.

Po objektivnih merilih (psihološki test, leta službe, potreba na delovnem mestu in osebna ocena) je bilo izbranih 58 slušateljev, ki so predavanja začeli v dveh paralelkah, kjer pa je v naslednjih nekaj mesecih prišlo do velikega osipa. Ostalo je 28 slušateljev, ki so kasneje vsi uspešno zaključili šolanje. Med njimi je bilo veliko takih, ki so kasneje (ali še vedno) pomembno vplivali na delo in razvoj Alpine. Od najmlajšega Slavka Kristana, do najstarejšega Toneta Mlinarja je bilo kar trideset let razlike. Izbor po že omenjenih merilih je bil samoumeven. Nič ni bilo politike, kot nekateri tako radi govorijo. Stojan Pertovt, ki je bil takrat drugi človek Alpine, je samo rekel: »Naredi tako, da bodo izbrani najboljši.« Ivan Capuder pa je bil vesel, da sem uspešno uresničil njegove večletne načrte. Ob tem ne smemo pozabiti tedanjega vodje šole v Kranju Štirna in kasnejšega Pelka, ki sta pomagala po najboljših močeh.

To je bil skupen uspeh Alpine kot celote, ki je do tedaj kot suha zemlja dežja potrebovala tehnične strokovnjake. In sama jih je ustvarila; s tem pa utrla pot in perspektivo mlajšim, ki prihajajo iz leta v leto.

Nejko PODOBNIK

Dopisujte

40 let prodajalne na Jesenicah

Prodajalna na Jesenicah deluje že štirideset let.

Poslovodkinja Jožica Brus, ki je v Alpini že blizu trideset let, je zatrnila, da je konkurenca vedno hujša, denarja pa je na Jesenicah bistveno manj kot ga je bilo pred leti, ko je Železarna še uspešno poslovala.

»Kolekcija oz. ponudba je dobra,« pravi, »zlasti ženske sandale dobro prodajamo. Tu na Jesenicah imamo v prodajalni tudi ponudbo športnih oblačil in opreme, kar se z Alpinino športno obutvijo dobro dopolnjuje. To vedo tudi naši kupci, za katere menim, da nas kar dobro poznajo. Če pa pride do novosti, ljudi obvestimo preko lokalnega radia, včasih tudi v sodelovanju z ostalima dvema prodajalnima, ki prodajata našo obutev na tem področju (Kranjska Gora in Mercator Savica v Bohinjski Bistrici).

Pri prodaji nam pomaga, da se sproti seznanjamo z materiali in izdelavami, da lahko svetujemo kupcem.

Tudi računalniško spremljanje prodaje nam veliko pomaga, da hitreje reagiramo oz. imamo več časa da se posvečamo strankam.«

Ob jubileju kolektivu prodajalne na Jesenicah čestitamo in želimo še naprej uspešno delo.

Bohinj je razmeroma zaprto tržišče

Prodajalna Mercator Savica v Bohinjski Bistrici že nekaj let prodaja tudi naše čevlje.

Poslovodkinja Helena Korošec o tem pripoveduje takole: »Prodaja ni kaj posebna; prodajamo predvsem ženske sandale pa tudi otroško obutev, moško pa še najmanj, ker manjka nekaterih števil modelov, ki se najbolj kupujejo.

Zimsko obutev prodajamo, če je sneg, planinsko pa tu in tam, največ turistom.

Moram reči, da imamo dobro ponudbo, oskrba je dobra, le de-

narja je očitno premalo. Cene obutve so sicer sprejemljive. Imamo tudi sredstva za nego obutve. Je pa tu zaprt kraj in ljudje so še iz prejšnjih let navajeni kupovati obutev zunaj kraja.

Reklamno gradivo tudi imamo, na predavanjih na poslovodski konferenci smo dobili tudi dobrodošle informacije, ki nam sedaj koristijo. Pri našem delu nam precej koristi tudi računalnik, zlasti pri evidencah, predispozicijah itd. Seveda se moramo vsega tega še bolj privaditi.

N. P.

v premislek..

Ni najpomembnejše koliko posojil imate, pomembno je kako jih izkoristite.

Michael Bruno

Pokažite mi človeka, ki misli, da je vse dosegel sam, pa vam bom pokazal, komu na svetu je najlažje prodajati.

Harvey Mackay

Dobri planerji ne planirajo: dobri planerji naučijo planirati menedžerje.

Robinson

Značilnosti delavca, ki živi s podjetjem, so: zaupanje v podjetje, samostojnost, iniciativa, sposobnost sodelovanja in sprejemanja sebe skupaj s podjetjem.

dr. Pavao Brajša

Kultura in osebnost ljudi imata pomembno vlogo v načinu njihovega dela.

Philip Kotler

Uredništvo

Sokolski dom – dediščina, ki je ne znamo spoštovati

Več nekdanjih sodelavcev pa tudi tistih, ki smo nekoč v Sokolskem domu pa tudi v kasnejšem Partizanu telovadili, so me naprosili, naj ob sedanji problematiki tega doma nekaj napišem. Precej hud ugriz v kisló jabolko je to. Sem pa tja bo tudi malce zamere in kakšnih očitkov, vendar je čas, da se razbistri tudi ta zadeva in se problem postavi na pravo mesto v zadovoljstvo vseh krajanov.

Po letu 1906 se je v Žireh ustanovila idrijska podružnica Sokola, ki je bila 1908., ko so zgradili svoj dom, že samostojno društvo. Mislim, da je bila kumica na otvoritvi Franja Tavčarjeva. Mnogo žuljev so imeli naši očetje, ko so v Špicarjevem kamnolomu v Osojnici nalomili težke skale in čez potok Osojnica nalagali na vozove. Ob nedeljah so jih s konji vozili na gradbišče, jih ročno dvigali na zidarske odre in zidali močne zidove doma, da še danes kljubujejo času. Naši starši so žrtvovali skoraj vse proste nedelje, da bo tudi v Žireh dom, kjer se bo razvijala svobodna misel in širile napredne ideje narodne samozavesti; kjer ljudi ne bodo tiščali za vrat verski predsodki, ki so narekovali: »Bodi ponižni hlapec bogu in cesarju.« Tedanji župniki, od Logarja do Pečnika so grmeli s prižnic nad pohujšanjem, ki se dogaja v satanskem gnezdu, kjer ne spoštujejo niti nedelj, čeprav so tudi cerkev gradili veliko ob nedeljah.

V Sokolskem domu so se uprizarjale naprednejše gledališke igre, odvijale družabne prireditve, predvsem pa so gojili prosto telovadbo in vaje na orodju. Spособnejši telovadci so se udeleževali tudi vsesokolskih izletov doma in v tujini. Že zgodaj je naprednejši član Sokola Franc Primožič organiziral, da so začeli predvajati neme filme, proti koncu predvojnih let pa so kinoprojektor že tudi preuredili za prve zvočne filme.

To je prepričljiv dokaz, da se da premostiti bregove in je med različno mislečimi možno mirno sožitje, če drug drugega ne obremenjujejo s svojimi predsodki.

Osem javnih zgradb in ena zasebna so bile med vojno barbarsko požgane, toda to so storili osvoboditelji. Cerkev je še ostala in še sreča, da je zaradi akustike niso preuredili v kinodvorano, kot so si nekateri želeli.

V letu 1946 smo s prispevki žirovskih čevljarjev in njihovega sindikata požgani Sokolski dom za silo obnovili, da je lahko pričelo z delom novoustanovljeno sindikalno kulturno umetniško društvo Čevljarne Žiri, ki se je kasneje preimenovalo v Sindikalno kulturno umetniško društvo »Oton Župančič« Žiri. V Sokolskem domu pa so že tudi pričeli z redno telesno vadbo, ki so jo nadaljevali nekdanji sokolski vaditelji. Žal so pri obnovi strehe porušili lepo arhitektonsko

oblikovano pročelje, češ da gre za simbole buržoaznega obdobja. Podobno pročelje ima sedaj še Lustikova, Primožičeva in Demšarjeva hiša na sedanji Jobstovi ulici. Za obnovo ostalih javnih stavb takratni režim ni imel interesa (šole, občina, prosvetni dom), ter so se večinoma porušile. Kam je šel še uporaben gradbeni material, raje ne ugotavljam. Kasneje bi ti prostori, če bi jih pokrili in obnovili, prišli še kako prav.

Po zgraditvi zadružnega doma se je kulturna dejavnost selila v nove prostore, kjer političnim zanesenjakom ni bila povšeči dosežanja oblika kulturno umetniškega društva, tako, da se je tam morala preimenovali v Delavsko prosvetno društvo »Svoboda« Žiri, katere ime ima še danes. To ni pomagalo in sledilo je upadanje kulturne dejavnosti v Žireh.

Nekdanje Sokolske domove je prevzela v svojo last zveza društev »Partizan« Slovenije in šele kasnejšemu vodstvu društva je uspelo v začetku sedemdesetih let iztrgati dom iz lastništva zveze Partizana in jo prenesti na krajevno skupnost. Prav škoda, da je takoj po obnovitvi delovanja, ko je že kazalo na ponovni razcvet društva, Alpina za dva poletna meseca najeto dvorano obdržala kar šest let. Res je v tistem času ves denar od najemnin šel za dejavnost prizadetih športnih skupin in da so v tem času obnovili panožne (nezasedene) prostore in zgradili košarkarsko igrišče.

Še pred tem pri prenovitvi tega doma odgovorni niso imeli pravilnega odnosa za ohranitev dotodanje notranje arhitekture doma in do kulturne dediščine. Z izgovorom, da nimajo dovolj sredstev za obnovo odra in sanacijo prostorov pod njim, ki so bili pred izgradnjo kanalizacije v Žireh res pogosto pod vodo, so zrušili lepo oblikovani odrski svod, z umetelno ornamentiko – in zgradili »večnamensko« dvorano. Zlasti je bilo to namenjeno potrebam košarkarjev, ki so v tistih časih edini ostali zvesti domu in so pri delih tudi največ sodelovali (igrišče, pomožni prostori).

Kasneje je po referendumskem programu prišlo (v letih 1979–80) do generalne prenove. Večino oken so pri obnovi zazidali, na znižani strop obesili vsiljivo umetno razsvetljavo, ki pa je bila največkrat neučinkovita, saj ni bilo nikogar,

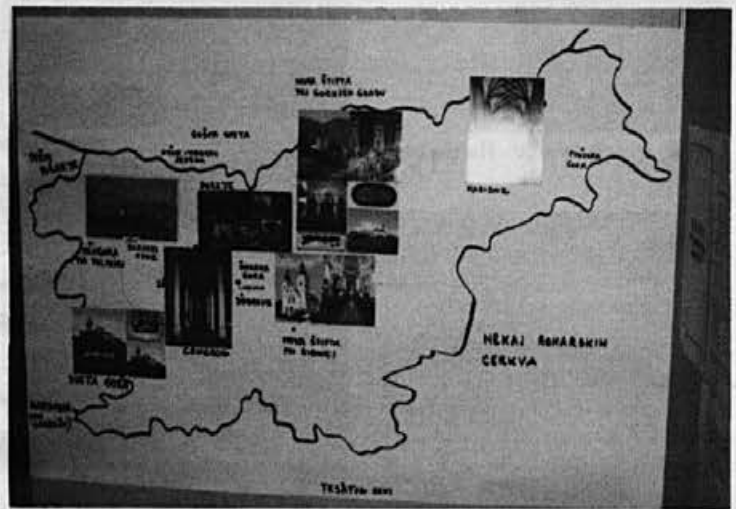
da bi neonska svetila vzdrževal. S temnimi lesenimi oblogami na stropu in spodnjih delih sten je bila dvorana bolj podobna mrtvašnici, kot prijetnemu domu. Seveda ni zanikati, da je bilo pri tem posegu tudi precej dobrih rešitev v sprednjem delu, s kuhinjo, urejenimi sanitariji in kar prostornim predverjem, vendar na račun omejenih funkcij v dvorani, odnosno na prejšnjem odrskem delu. Navkljub želji po čim funkcionalnejši obnovi prostorov je prišlo tudi do določenih barbarizmov in odstranjevanja kulturnih vrednot, ki so jih naši predniki ustvarili tudi za nas.

Je pa bila dvorana primerna za bučne nočne zabave, kar je motilo nočni počitek krajanov.

Najemnina prostorov ni pokrivala stroškov, ki jih je imela krajevna skupnost Žiri za vzdrževanje doma, zato se je svet krajevne skupnosti Žiri odločil da odda glavne prostore doma v najem nekomu, ki bi poskrbel za obnovo strehe in oživetev dogajanja v domu. Najemnik je streho res obnovil. To pa je bilo tudi vse – in dvorana že od jeseni stoji neizkoriščena. Problem dvorane ostaja do nadaljnjega v pričakovanju ugodnejšega razpleta.

Ivan REVEN

Lep podvig mladih zgodovinarjev

Eden od predstavitvenih panojev je predstavljal pogoste romarske poti – kamor so romali tudi Žirovci

Učenci sedmega in osmega razreda so v okviru zgodovinskega krožka izdelali nalogo, ki govori o romarstvu in o turizmu na Žirovskem.

Pravzaprav naloga posega na štiri področja: romarstvo, turizem med obema svetovnima vojnima, turistična dejavnost v Žireh po drugi svetovni vojni in delovanje turističnega podmladka.

Čutiti je, da je za avtorji kar veliko brskanja po zgodovini in zapiskih, pa pogovorov s pričevalci. Gre za dragocene zapiske!

V prihodnje bi bilo zanimivo teme vsebinsko še bolj zaokrožati, čeprav bi šlo potem za več nalog.

Ko govorimo o romarstvu, bi lahko naloga posegla tudi na zgodovinsko vlogo Ledinice in njenih povezav, ali vlogo starega faroškega vrta s kapelico...

Ali ko je beseda o turizmu med vojnima – kaj je bilo s projektom

gradnje hotela za Žirkom – do drobnih opisov turistične ponudbe na Žirovskem (tudi kulinarike). Ali ko pišemo o povojnem turističnem prizadevanju – opisati vlogo turističnega društva pri razvoju kraja (Žiri so dobile zvezno priznanje kot najboljše urejen kraj z razvito samoupravo in informacijskim sistemom) itd.

In tako naprej. Morda bi naloge opremili še s fotografijami ljudi in predmetov iz nekdanjih časov, kar bi obogatilo tako razstavne panoje, kot naloge samo.

Predvsem naloga velja dobro načrtovati in zarisati njene meje. Preostalo zbrano gradivo pa seveda uporabiti pri drugih nalogah, da ne gre v pozabo.

V glavnem pa velja avtorjem in mentorici vse priznanje. Marsikdo bi se lahko zgledoval...

N. P.

Gorazd Justin je poslovne prijatelje vpeljal v skrivnosti Polixove proizvodnje

Poslovni dan Polixa uspešno

Direktor Polixa Ciril Kacin je partnerje seznanil z načrti podjetja

Polix v Žireh tudi v teh kriznih časih želi ohraniti tržišče, zato na eni strani razvija svoj program, na drugi strani pa skuša ohraniti tržišče in ga še razširiti – predvsem s kvaliteto izdelave – pa tudi s tovrstnimi srečanji s partnerji.

Pri tem že dosegajo kar lepe uspehe, saj poleg domačim odjemalcem: montažerjem, instalaterjem, konsignacijskim skladiščem in trgovskim zastopnikom prodajajo svoje izdelke tudi v sosednje dežele.

Njihov moto je »mi z vami in vi z nami v korak«, kar med drugim pomeni, da se stalno prilagajajo tržišču, torej evropskim merilom poslovanja in kakovosti.

To jim med drugim omogoča tudi lasten razvoj, ustrezne usmeritve na energetske področju, konkurenčnost, ISO 9000 oz. nemški atest in upoštevanje evropskih norm izdelave.

Zlasti sistematično gradijo na kakovosti, kar je ena osnovnih pogojev konkurenčnosti.

N. P.

Prvo in četrto mesto žirovskih tabornikov

Lep in odmeven uspeh so dosegli naši taborniki v konkurenci kar 29 taborniških mešanih ekip (dva fanta in dekle), ki so se na kanu ščuki 14. in 15. maja pomerili v orientaciji na Cerkniškem jezeru in ob njem, veslanju, lokostrelstvu in drugih taborniško-spretnostnih veščinah.

Na sliki: po jezeru nismo samo veslali, ampak se je bilo ponekod potrebno prebiti tudi peš

Jože Peterelj-Mausar je maja razstavljal v prostorih Kolinske v Ljubljani. Njegova dela je predstavil dr. Mirko Juteršek

Nove občine (še) ne bo

29. maja smo se v okviru referenduma za oblikovanje novih, manjših občin, s čimer bi dali osnovo novi organiziranosti lokalne samouprave, odločali o tem ali smo za drugačne občine.

Z volišča v Partizanu, kjer sta bili kar dve volišči nekdanje Stare vasi

Galerija je bila torej spet kraj odločanja vaščanov Nove vasi

Na volišču na Trebiji so se krajani Podgore odločali alternativno za Žiri ali Gorenjo vas. Desno predsednik volilne komisije območja Milan Mlinar

»Pri nas je večina za to, da se občina ne bi delila,« pravijo na Sovodnju

V Stari Oselici so volišče organizirali v nekdanji šoli. Desno tajnik KS Žiri Vinko Kopač

V Brekovicah so imeli najvišji odstotek udeležbe

V Račevi so si čas krajšali tudi z originalnostjo

TO JE NAŠ KRAJ

Nove občine (še) ne bo

(Nadaljevanje z 11. str.)

V našem referendumskem območju, ki je poleg žirovskih naselij obsegala še Sovodenj, Trebijo in Staro Oselico, se večinsko za ponujeno možnost nismo odločili. Od 4347 vpisanih volilcev se je glasovanja udeležilo 3092 volilcev ali 71,13 %. ZA je glasovalo 1230 volilcev ali 41,1 %, PROTI pa kar 1761 volilcev ali 58,9 %.

Po posameznih voliščih so bili rezultati naslednji:

	ZA	PROTI	% VOL. UDELEŽBE
Žiri	167	221	72,26
Stara vas (vol. št. 2)	182	197	72,32
Stara vas (vol. št. 3)	78	300	68,86
Nova vas	187	234	68,03
Selo	78	124	70,61
Brekovice	38	49	92,71
Račeva	68	84	81,68
Dobračeva	185	235	71,85
Sovodenj	134	142	59,71
Trebija	79	107	77,03
Stara Oselica	20	54	77,89

Poleg že znanih vzrokov, da ljudje niso vedeli natančno ne za prave pristojnosti novih občin ne za način financiranja le-teh, je k temu rezultatu prispevalo še marsikaj. Med drugim se je pokazalo, da zbori volilcev niso bili pravi odraz mišljenja in razpoloženja volilcev.

Ljudje so se tudi bali, da bo nova organiziranost preveč stala; kaj pa bo bolje, jim tudi ni znal nihče natančno povedati.

Kaj vse bi lahko naredili z nekim skupnim in usklajenim delovanjem države, občinskih in krajevnih vodstev pa tudi političnih strank, je težko reči. Na vsak način pa so (predrage) politične igrice in eksperimenti zmedle ljudi in jim vzeli še tisti preostanek zaupanja. Popolnoma razumljivo je, da so se v taki situaciji raje odločili, naj ostane tako kot je, ne glede na to, da je osnova za preobrazbo napisana že v naši ustavi. Tudi niso premišljevali, da gre hkrati za delitev vlog med državo in lokalno samoupravo. Ljudje se sprašujejo, kaj bodo kje lahko opravili in koliko jih bo to stalo.

Kako torej naprej? Ne glede na to, kako bo ukrepal parlament; kaj vse bodo postorili, da nas bodo bolj seznanili o delitvi sedanje občine na državne pristojnosti in sodobno evropsko občino, bomo imeli čas, da tudi sami (ob boljših informacijah od zunaj: vloga občin, financiranje (de)centralizacija v miru premislimo, kako bi bilo bolje. Poenostavljeno rečeno: v kakšnem okolju bomo najceneje dosegli največji vpliv na dogajanje (življenje), za katerega dajemo denar.

Nejko PODOBNIK

Naše parkirišče je sedaj večje in lepše

Žirovska noč bo tudi letos

V soboto, 18. junija bo na parkirišču Alpine že tradicionalna prireditev Žirovska noč.

Že od 9. ure dalje boste na stojnicah kupovali zanimive izdelke.

Od 10. ure dalje se boste lahko peljali s helikopterjem.

Ob 15. uri se bo začel otroški ŽIV-ŽAV, ki ga bo vodila Majda Lovrenčič.

Med drugim bodo nastopili: pevca zabavne glasbe Aleksander Jež in Bojan Rakovec, ki bosta pela otrokom.

Kinološko društvo iz Škofje Loke bo nastopilo s svojimi štirinožnimi prijatelji, ki bodo pokazali kar največ spretnosti.

Najmlajši žirovski judoisti bodo prikazovali svoje tehnično znanje in spretnost.

Majda Lovrenčič bo seveda vse skupaj povezovala z otroškimi igricami.

Zvečer ob 20. uri pa se bo začela zabava s plesom.

Najprej bo nastopila pihalna godba Alpine, za ples pa bo igral ansambel Strmina iz Poljan.

Organizatorji

Popravek

V prejšnji številki Delo-življenje je v sestavku Delamo za zahtevne kupce (s Cola), prišlo do neljube napake - tiskarski skrat je preimenoval Marjetko Puc (v Čuk), prav tako pa Tanja Milavec ne dela samo dopoldan zaradi družine, temveč zaradi drugih razlogov.

Opravičujemo se
Uredništvo

Darovali za mrliško vežico

Frančiška Potočnik, Račeva 16, je darovala 1000 SIT ob smrti Ane Vehar.

»DELO-ŽIVLJENJE« je glasilo Alpine Žiri. Ureja ga uredniški odbor: Jana Erznožnik, Bogo Filipič, Helena Kavčič, Slavko Kristan, Tatjana Pirnat, Silva Pivk, Nejko Podobnik - glavni in odgovorni urednik. Naklada: 2.000 izvodov. Fotografija: Brigita Zemljarič. Tisk: Gorenjski tisk Kranj.

ČRNA PIKA

Žirovski osrednji trg počasi dobiva svojo podobo

Ob žirovski »mestni hiši« smo dobili aneks, ki morda obeta začetek gradnje arkad ob pročelju